

JULIÀ LLADÓ i GRÀCIA

arxiu parroquial d'Argentona

Els arxius parroquials constitueixen un patrimoni documental molt important, que és imprescindible pels estudiosos que fan un treball de recerca històrica de la població i per un cada vegada més nombrós grup de gent, interessada en les dades sobre el seu arbre genealògic o els diferents llinatges de la seva família.

El contingut dels arxius parroquials, es pot dividir principalment en tres classes de documents:

1.- Sacramentals; que són llibres amb partides de baptismes, confirmacions, matrimonis i òbits. Es poden incloure en aquest apartat els manuals de confessions o comunions pasquals, que en el Maresme solament tenen les parròquies de Sant Feliu d'Alella, (1625-1818), Sant Andreu de Llavaneres (1724-1881) i Sant Julià d'Argentona (1568-1609).

2.- Notarials; són els llibres que recullen testaments, censals, èpoques, inventaris, contractes, vendes, capítols matrimonials, etc.

3.- Propis de la vida parroquial; com visites pastorals, consuetes, llibres d'obra, rectorologi, concessions de capelles, oratoris, confraries, etc.

Desgraciadament de l'Arxiu Parroquial d'Argentona hi falten sis llibres de baptismes i tots els notarials, que es van perdre a l'inici de la Guerra Civil, pel juliol del 1936. En els inventaris fets a finals del segle XIX, és possible consultar a l'Arxiu Diocesà del Bisbat de Barcelona part del contingut d'aquesta documentació desapareguda.

El Concili de Trento (1545-1563) establí l'obligatorietat de portar uns registres de control de l'administració dels Sagraments, però moltes parròquies s'havien avançat a aquesta obligació i els òbits primer i els baptismes després ja eren registrats a la majoria de les parròquies, tant del Baix Maresme com de l'Alt Maresme, pertanyents a les diòcesis dels bisbats de Barcelona i Girona, respectivament. Algunes partides ja són inscrites a començaments del segle XVI.¹ Però sense tenir el format de partida completa, hi ha fonts documentals a Alella des del 1241, a Vilassar de Dalt del 1337, Argentona (1388), Dosrius (1406) i a Premià de Dalt del 1462.

L'acta de defunció del 1318, de la parròquia de Sant Feliu d'Alella, es pot considerar el registre més antic d'Europa, però hi ha alguns historiadors que posen en dubte les dades inscrites, i així continua essent la parròquia de

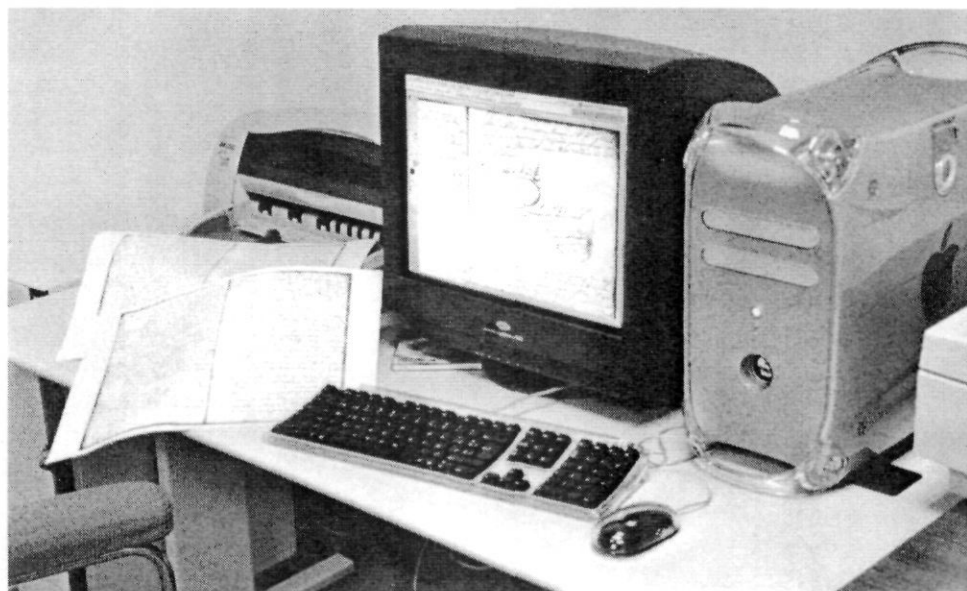
Givry (França) la primera d'Europa, a l'any 1334.

Els primers baptismes són registrats a Sant Cebrià de Vallalta a partir del 1503, a Mataró i a Vilassar de Dalt el 1508 i a Argentona des del 1580 (dels 15 llibres ens falten els 6 primers, sent la primera partida disponible de l'any 1826).

Els registres dels 12 llibres d'òbits o defuncions comencen a Vilassar de Dalt el 1468, a Argentona l'any 1508, a Sant Andreu de Llavaneres el 1509, a Alella el 1524 i a Cabrera l'any 1530. L'Enric Subiñà i Coll ha comprovat la manca del llibre III (1645-1708) d'òbits d'Argentona en fer l'inventari amb el nombre de folis exacte, necessari per demanar el pressupost del buidatge i, per tant, resten només 11 llibres.

Els 8 llibres de matrimonis comencen a Argentona el 1567, a Vilassar de Dalt el 1578; mentre que els de confirmacions a Argentona comencen l'any 1642. Els

1. Aproximació als arxius parroquials del Maresme. Salvador Artès i Llovet.

JOSEP SAMON

manuals que recullen les confessions i comunions, poden servir de veritables padrons de tota la població de la parròquia, ja que a partir de l'edat pasqual dels 7 anys, es passava llista per tots els veïnats,

a totes les cases i masies del terme, a tots els parroquians incluent-hi mossos, criades i forasters.

Dels llibres notariais, ja hem dit que tots van ser cremats i que els testaments i censals dels nostres avantpassats han desaparegut. En l'inventari de la rectoria de Sant Julià del llibre d'en Jaume Clavell *Argentona, història i records* (pàg. 191), descriu, que

es conservaven 41 pergamins d'escriptures, 16 llibres de testaments i un més d'índex des de l'any 1520 fins al 1756. Entre altres documents hi havia capítols matrimonials datats a l'any 1500. Alguns parroquians feien el seu testament en parròquies veïnes, com a Mataró i Dosrius, i això ens permet trobar-ne alguns. Actualment s'està estudiant el d'en Nicolau Lladó, que fou escripturat en el mas Lladó (avui can Ferraters) pel rector de Cabrera, en Jaume Llentisclar, fill d'Argentona i que suposem que per amistat personal vingué de Cabrera a prendre nota de les últimes voluntats del seu amic Nicolau (1583), germà del canonge de la catedral de Vic, el Rv. Pau Lladó.

Per tota la descripció anterior, és explicable la importància que tenen els arxius parroquials per trobar informació de fins a 500 anys enrere, donat que els registres civils municipals van comen-

çar a inscriure partides a partir de 1870.

Algunes masies i cases pairals d'Argentona guarden arxius particulars de documents i pergamins de compres i vendes que feren els seus avantpassats, tenint alguns una antiguitat superior als arxius parroquials.

Hem de destacar l'Arxiu Històric Comarcal de Mataró, on s'hi poden estudiar molts documents notariais referits a famílies d'Argentona i també l'Arxiu Municipal d'Argentona, del que fa pocs mesos es va realitzar una esplèndida exposició en el Museu del Càntir, mostrant el plànols i els llibres de cap-breus que documenten les relacions dels senyors de Sant Vicenç i els Desbosch amb els parroquians d'Argentona, des del segle XIV fins al començament del XIX.² També es va poder exposar l'excel·lent llibre dels plànols del marquesat de Moja (segle XVIII), gràcies al suport de la Sra. Rosa Almuzara, directora de l'A.H.C. de M. i als altres organismes oficials responsables.³

La preocupació principal de tots els arxius, actualment, és la seva conservació, ja que encara que els arxius parroquials tenen en general un bon estat, els anys no passen en va i les tintes de poca qualitat, l'envelliment del paper i actualment l'aire contaminat, i sobretot l'augment de les persones que volen estudiar aquestes fonts documentals, faciliten la degradació i possibles ruptures irreparables, fent témer per la futura conservació.

Per evitar-ho, la Conferència Episcopal Espanyola de l'any 1973 recomanà als bisbes transferir els arxius parroquials d'una antiguitat superior de cent anys als arxius històrics Diocesans.

A moltes Diòcesis que tenien poblacions rurals amb acusats des-

poblament es va seguir aquesta norma d'immediat, però a les Diòcesis de Barcelona i Girona s'ha seguit parcialment i la majoria de parròquies conserven els seus arxius.

A l'Església de Jesucrist dels Sants de l'Últim Dia, o sigui els mormons, es té un interès especial en la informació genealògica i a la biblioteca de Salt Lake City, Utah, s'han recopilat dades sobre deu milions de famílies, en dos-cents mil llibres i més d'un milió de rodets de microfilms.⁴

La major part del programa de recerca d'aquesta magnitud està basat en la microfilmació dels arxius parroquials de 38 nacions d'Europa i d'Amèrica, entre elles la nostra, i així una còpia dels nostres arxius està a Salt Lake City i una altra a les respectives Diòcesis.

Es va consultar experts en la matèria, sobre la possibilitat d'obtenir una còpia per Argentona, però l'opinió és que la qualitat no seria la desitjada i que els avenços en tecnologia en aquests últims anys aconsellen fer un microfilm i còpies digitals en disquets, per consultar, tant a la parròquia com en el Museu Municipal. Tenim l'exemple de la parròquia de Sant Genís de Vilassar i l'Ajuntament de Vilassar de Dalt, que van firmar un conveni a l'any 2000, que en aquests dos anys últims ja s'ha realitzat i ara es disposa de dues còpies en format microfilm, i quatre disquets en format digital, repartits entre l'arxiu Parroquial i el Museu Municipal i s'estan instal·lant els programes adequats en els dos ordinadors especials. Aviat es farà la inauguració, podent-se consultar les partides de manera molt més ràpida i el que és més important, obtenir-ne fotocòpies, cosa que actualment no és possible de fer.

S'està estudiant la possibilitat

de fer un conveni entre

la parròquia de Sant Julià

d'Argentona i l'Ajuntament per

poder disposar de medis moderns

de consulta i còpia dels registres

dels llibres sacramentals,

que restarien salvats de tots

els possibles agents destructius

2. Catàleg Exposició "Argentona al 1800". Cartografia històrica a partir de plànols del marquesat de Moja. Museu del Càntir. Edició Ajuntament d'Argentona.

3. Fonts, num 9. "Els plànols del marquesat de Moja". Rosa Almuzara (gener del 2002).

4. The New World Book of Lladó. Heirloom Edition.

S'està estudiant la possibilitat de fer un conveni semblant, entre la parròquia de Sant Julià d'Argentona i l'Ajuntament de la Vila i així poder disposar d'aquests mitjans moderns, de consulta i còpia dels registres dels llibres sacramentals, que restarien salvats de tots els possibles agents destructius, guardant-los de tot contacte exterior.

Actualment, ja s'ha aconseguit el vist i plau demanat pel senyor rector, mossèn Miquel Font, al Bisbat. I a l'Ajuntament s'han entregat els pressupostos d'empreses especialitzades en buidatges d'arxius per estudiar la possibilitat d'iniciar les diferents fases d'aquest pla de salvament i modernització, amb la màxima diligència que permetin les disponibilitats, si volem preservar per a les generacions futures una part de la història de les generacions que ens han precedit. Durant l'any 2003 l'Ajuntament iniciarà la digitalització de l'Arxiu Parroquial d'Argentona.

Tinguem l'orgull de contribuir a la conservació dels nostres arxius, per modestos que siguin, i alinear-los als que també relaten fets i anomenen cognoms de la nostra vila; tan importants com són els del castell de Vilassar, la Biblioteca de Catalunya, l'Arxiu de la Corona d'Aragó i els altres, que ja s'han descrit abans, que són l'admiració i enveja de les nacions d'Europa, sobretot per la seva antiguitat, extensió i exemplar ordenació.

FRANCESC LLADÓ i TUBAU

Unes vacances per descobrir la història

L'endemà de la vaga general del 20 de juny d'enguany vaig iniciar junt amb la meua família un viatge turístic a Dinamarca. Tots sabeu que és un país majestuós, poblat de gent amable, educada i culta, i a més a més gaudeixen d'un clima paradisiàc durant els mesos de maig fins a l'agost; període en què a Catalunya ja comencem a tenir les primeres calors amb temperatures de trenta i trenta-cinc graus.

En la gira per Dinamarca gaudíem d'uns vuit a quinze graus, en una paraula: era un gaudir de la fresca.

Acompanyats d'uns amics danesos, de catalans afincats a Dinamarca, i entretinguts en una agradable sobretaula després de gaudir d'un excel·lent sopar, ens trobàvem engrescats en una llarga conversa, com tots sabeu en aquella latitud la gent té la sana costum de sopar entre les 6 i les 8 de la tarda, quan va sorgir el tema de la preparació de l'excursió de l'endemà que consistia en visitar la regió i el castell Koldinghus, quan un dels tertu-

lians danesos per descomptat va comentar: —Ah!!! El castell cremat pels espanyols!!!.

Sorprès i encuriós que els espanyols cremessin un castell danès, i donat que mai havia sentit parlar de cap fet d'armes, portat a terme en aquella latitud per soldats espanyols, vaig dubtar un moment tot recordant els precedents tan gloriosos dels "tercios de Flandes" i els Països Baixos, interessant-me pel tema. Els meus contertulians sols sabien que el castell allotjava soldats espanyols i que per una imprudència seva es va incendiar amb la conseqüent destrucció; al llarg d'una bona estona vàrem estar parlant d'aquest tema sense afegir-hi més informació de la que hem esmentat al principi.

L'endemà visitarem el castell Koldinghus i ens assabentarem que pocs anys més tard de la destrucció que patí fou reconstruït. En el segle XX (dècada de 1960) va ésser modificat i el resultat final haig de dir que és una meravella de sump-tuositat en harmonia amb el seu entorn paisatgístic i l'edificació és l'expressió del bon gust del país.

**FEU-VOS SOCI DEL
CENTRE D'ESTUDIS, ARA !
Empleneu aquesta butlleta
amb les vostres dades**

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Població _____

C. Postal _____

Telèfon _____

Any de naixement _____

Marqueu la modalitat de soci que escolliu:

- ☐ Normal: 18,03 € per any ☐ Quota reduïda d'estudiants i pensionistes: 9,02 € per any
☐ Soci protector: ☐ 30,05 € per any ☐ 60,10 € per any ☐ Altres imports

Domiciliació bancària pel cobrament de la quota:

Banc o caixa: _____

Codi compte corrent (C.C.C.): _____

Data: _____

de _____

de _____

CENTRE Jove
D'ESTUDIS
ARGENTONINS

Signatura:

(Lliureu aquesta butlleta a la seu de l'entitat o a qualsevol membre de la junta Coordinadora).